

צוות המכון בהווה

**פרופ' ג'ודי באומל-שוורץ, ראש המכון לחקר השואה
ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר**

פרופ' ג'ודי באומל-שוורץ הנה פרופ' במחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו ע"ש ישראל וגולדה קושיצקי באוניברסיטת בר-אילן, ראש המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר, וממונה על הקתדרה לחקר השואה ע"ש משפחת אברהם ואדיתה שפיגל והקתדרה לחקר שואת יהודי אירופה ע"ש הרב פנחס ברנר.

היא נולדה בארה"ב בשנת 1959, ועלתה ארצה בשנת 1974. למדה לכל התארים באוניברסיטת בר-אילן (ב"א בהיסטוריה ובמדעי המדינה 1979, מ"א בתולדות ישראל 1981, דוקטורט בהיסטוריה 1986). הייתה חברה בצוות הקורס "בימי שואה ופקודה" באוניברסיטה הפתוחה, לימדה בחוג לתולדות עם ישראל באוניברסיטת חיפה ובתכנית האוניברסיטה במכללת אורנים. בשנת 1980 היא הצטרפה לצוות המכון לחקר יהדות הגולה, ועד שנת 2002 עבדה במכון לחקר השואה שפעלה יחד עם מכון הגולה תחת הנהלה משותפת. היא מלמדת בבית הספר ללימודי יסוד ביהדות בבר-אילן משנת 1981, ובמחלקה לתולדות ישראל משנת 1998. עמדה בראש המכון לחקר הציונות הדתית א"ש ד"ר זרח ורהפטיג (2009-2011), המרכז לחקר האישה ביהדות ע"ש פניה גוטספלד הלר (2011-2017), ושימשה כראש בית הספר ללימודי יסוד ביהדות (2013-2018).

חיברה וערכה עשרות ספרים ומאמרים העוסקים בנושאים הקשורים בחיי הדת בשואה ולאחריה, נשים יהודיות ובמגדר בשואה, זיכרון השואה, וזיכרון ציבורי במדינת ישראל. בין תחומי המחקר שלה הם: מגדר, חיי דת, זיכרון, והנצחה.

היא נשואה לפרופ' יהושע שוורץ, ואם לשתי בנות.

ד"ר איציק פס, מרכז המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר, ומרכז תכנית "עמיתי שפיגל"

ד"ר איציק פס משמש כמרכז המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר ומרכז תכנית "עמיתי שפיגל" מטעם המכון. הוא מסיים השנה את הדוקטורט שלו במחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו באוניברסיטת בר-אילן בנושא "מורשת לח"י בין ימין רדיקלי לשמאל רדיקלי: ישראל אלדד ונתן ילין-מור", בהנחיית פרופ' גיודי באומל-שוורץ.

ד"ר פס חוקר היבטים שונים של הפוליטיקה הישראלית ושוקד כעת על חיבור בשם "בין שני היואלים: יואל ברנד ויואל פלגי" העוסק בהשוואה בין פעילותו והשקפתו של הצנחן הארצישראלי יואל פלגי לבין יואל ברנד, איש ימינו של ישראל קסטנר ב"וועד לעזרה והצלה" בבודפשט בתקופת המלחמה.

ד"ר פס פרסם מאמרים על תולדות פעילות הימין הישראלי בראשית דרכו בכתבי עת מחקריים דוגמת "עיונים בתקומת ישראל". הוא נשוי לאוריה (לבית זרביב) ואב לחמישה ילדים.

עליזה אדלמן

עליזה אדלמן אחראית על אתר האינטרנט של המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר. היא משמשת כמנהלת הארכיון לחקר הציונות הדתית ע"ש יונה קירשנבאום בבר אילן

גב' אדלמן בעלת תואר שני מהמחלקה לתולדות עם ישראל באוניברסיטת בר אילן ותואר שני נוסף מהמחלקה למדעי המידע באוניברסיטה זו. כיום היא תלמידה לתואר שלישי במחלקה ללימודי מידע.

בנוסף לניהול הארכיון לחקר הציונות הדתית ולתפקידה במכון לחקר השואה, עליזה גם מעדכנת את האתר ודף הפייסבוק של המחלקה לתולדות ישראל בבר אילן, ומפעילה ומתחזקת את אתר כתב העת JSIJ של הפקולטה למדעי היהדות באוניברסיטה זו .

עליזה נשואה לד"ר אהרן שלמה אדלמן ומתגוררת בגוש דן.

ראשי המכון לשעבר

פרופ' יוסף ולק

פרופ' יוסף ולק נולד בברסלאו בשנת 1914, למד בתיכון היהודי בעיר ולאחר מכן בגמנסיה ובסמינר בקלן. עלה ארצה בשנת 1936, התיישב במושב הדתי שדה יעקב והיה שם מדריך ומורה. בשנים 1946-1947 כיהן כמנהל בבית הילדים הציוני שבמרקין (Marquain) שבבלגיה. כששב ארצה השתתף במלחמת העצמאות בפעולות הגנה סביב המושב 'שדה יעקב'. המשיך ללמד כמחנך, אח"כ ניהל את בית הספר במושב, ובהמשך נתמנה למפקח מחוז הצפון של החינוך הממלכתי דתי. בשנת 1956-1957, מילא את מקומו של יהודה מוריאל, כמנהל הסמינר הדתי למורים 'תלפיות' שבתל אביב. לאחר מכן ניהל במשך כשש שנים את סמינר 'אפרתה' בירושלים. אח"כ התמנה למנהל ומפקח מחוז ירושלים מטעם משרד החינוך. תחת אחריותו היו כל בתי הספר הדתיים והחילוניים.

הוא סיים לימודי תואר ראשון (1956), שני (1964), ושלישי (1971) באוניברסיטה העברית בירושלים. את הדוקטורט שלו כתב על "חינוכו של הילד היהודי בגרמניה הנאצית: החוק וביצועו". היה מנהל סמינר תלפיות ולאחר מכן מנהל סמינר אפרתה.

לאחר סיום הדוקטורט לימד פרופ' ולק חינוך ותולדות ישראל באוניברסיטת בר אילן. הוא שימש גם ראש המכון לחקר יהדות הגולה מאז הקמתו בשנת 1972 ועד לפרישתו כפרופסור אמריטוס בשנת 1981. לאחר מכן היה לראש מכון ליאו בק בירושלים. פרופ' ולק היה מהקולות הבולטים בשמאל הציוני-דתי והיה ממייסדי תנועת "עוז ושלום" ובמשך שנים שימש כמזכיר התנועה.

אשתו הראשונה רבקה (לבית ווייל), אם שלושת ילדיו הראשונים זאב (מחנך ויועץ), שושנה (שטאל), שהיתה נשואה לד"ר אברהם שטאל ז"ל שחיבר ספרים רבים בתחומי סוציולוגיה וחקר עדות), ושולמית (מלמד, שהקימה את 'ערוץ שבע' וניהלה אותו, נשואה לרב זלמן מלמד ראש ישיבת בית אל, מתלמידי הרב צבי יהודה קוק). רבקה נפטרה בשנת 1958. שנתיים לאחר מכן נישא לעדה איזמן ולזוג נולדה בת נוספת - מירי. לעדה שלושה ילדים מנישואיה הקודמים, שאותם אימץ וחינך, כשהגדול, הרב איתן איזמן, שימש לימים כראש רשת החינוך הציונית דתית נעם-צביה. פרופ' יוסף ולק נפטר בי"ז באייר תשס"ה, 26.5.2005.

פרופ' דן מכמן

פרופ' דן מכמן נולד באמסטרדם בשנת 1947 ועלה ארצה עם משפחתו בשנת 1957. הוא למד ב"בית הילד" ובתיכון שליד האוניברסיטה העברית בירושלים ולאחר סיום שירותו הצבאי למד תולדות ישראל ולשון עברית באוניברסיטה העברית בירושלים. למד במסלול הישיר לדוקטורט ואת עבודת הדוקטור בנושא "הפליטים היהודיים מגרמניה בהולנד 1933-1940", כתב בהנחיית ד"ר ישעיהו שחר וד"ר אברהם מרגליות (1978).

בשנת 1976 החל ללמד במחלקה לתולדות ישראל באוניברסיטת בר-אילן. בשנים 1982-1990 עמד בראש פיתוח הקורס "בימי שואה ופקודה" באוניברסיטה הפתוחה וכתב את מרבית חלקיו. משנת 1983-1991 היה מרכז המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר והמכון לחקר יהדות הגולה (ששמו הוחלף במהלך שנים אלה למכון לחקר תפוצות ישראל בזמן החדש) באוניברסיטת בר-אילן. משנת 1988 שימש כראש המכונים בפועל וכן כממונה בפועל על הקתדרה לחקר השואה ע"ש משפחת אברהם ואדיטה שפיגל והקתדרה לחקר שואת יהודי אירופה ע"ש הרב פנחס ברנר. בשנת 1991 התמנה באופן רשמי כראש המכון וכממונה על שתי הקתדרות. בשנים 2000-2011 כיהן כהיסטוריון הראשי של יד ושם ומשנת 2011 משמש כראש המכון הבין-לאומי לחקר השואה ומופקד הקתדרה לחקר השואה ע"ש ג'ון ניימן ביד ושם.

פרופ' מכמן פרסם ספרים ומאמרים רבים על תולדות השואה. הוא נשוי לברורה (לבית גולדשמידט), אב לששה ילדים וסב ל-22 נכדים.

נוסח מלא של קורות חייו ופרסומיו:

<https://biu.academia.edu/DanMichman/CurriculumVitae>

פרופ' נתנאל קצבורג

פרופ' נתנאל קצבורג נולד בשבת "נחמו" תרפ"ב (31 ביולי 1922) בבודפשט, ועלה ארצה עם משפחתו ב-1934. ב-1939 היה בין 13 החברים הלומדים הראשונים של הרב נריה בישיבה התיכונית בכפר הרא"ה. בשנת הלימודים תש"ה (1944-1945) התחיל ללמוד היסטוריה של עם ישראל וספרות כללית באוניברסיטה העברית בירושלים.

מטרת לימודיו, מתאר קצבורג בזיכרונותיו, הייתה לימוד לשמו ללא תכלית מעשית. לפרנסתו עבד כשליח בבנק קופת מלווה "העולה". הוא השלים את לימודיו לתואר שלישי וכתב על האנטישמיות בהונגריה, בהנחייתם של פרופ' רפאל יוס טוב ליפמן (ליפא) היילפרין ופרופ' יעקב כ"ץ. בשלבי הסיום של לימודיו היה בין חברות החוקרים מהאוניברסיטה העברית שהביא פרופ' בן ציון דינור למכון המשותף לחקר השואה של האוניברסיטה העברית ו"יד ושם".

בשנת 1959 עבר לאוניברסיטת בר-אילן, למחלקה לתולדות ישראל. בשנות ה-70 שימש תחילה כראש המחלקה ולאחר מכן נבחר כדיקאן הפקולטה למדעי היהדות. תחומי התמחותו המחקרית היו תולדות יהודי הונגריה ותולדות ארץ ישראל בתקופת המנדט. משנת 1981 עמד בראש המכון לחקר השואה שהוקם אז באוניברסיטה וניהל אותה יחד עם המכון לחקר הגולה ששמו הוסב בהמשך למכון לחקר תפוצת ישראל בזמן החדש. פרופ' קצבורג המשיך לנהל את שני המכונים עד לצאתו לגמלאות בשנת 1990.

פרופ' קצבורג היה נשוי ליהודית (לבית גלזנר). לזוג היו שני ילדים, שמעון נפל בעת מילוי תפקידו בשנת 1975, ורותי (קדוש). פרופ' קצבורג נפטר בג' בחשוון תשס"ז 25.10.06. הוא הותיר אחריו אלמנה, בת ונכדים.

חברי צוות המכון בעבר

ד"ר דב אברון

ד"ר דב אברון נולד בשלזיה שבפולין בשנת 1917. הוא היה פעיל בתנועת "השומר הדתי". עם פרוץ המלחמה ברח לוויילנה, משם קיבל ויזת מעבר ליפן. הוא הגיע ארצה בשנת 1940. כל משפחתו שנותרה באירופה נספתה בשואה.

ד"ר אברון למד בחוג להיסטוריה באוניברסיטה העברית וסיים שם דוקטורט בשנת 1965. משנת 1957-1982 הוא ניהל את התיכון העירוני הדתי ב-ג ("צייטלין") בתל-אביב.

בשנים 1984-1987 עבד ד"ר אברון במכון לחקר השואה, שם חקר את תולדות תנועת הנוער הציונית-דתית בפולין בין שתי מלחמות העולם.

ד"ר אברון היה נשוי למרתה (לבית שיין Schön) והיה אב לשני ילדים, יוסף אלישע (1948) ושרה אלי (1951). ד"ר אברון נפטר בכ"ה בסיון תשע"ג, 3.7.2013.

מאיר ר' אדלשטיין

מאיר ר' אדלשטיין היה איש הסוכנות היהודית שעבד במכון לחקר השואה בין השנים 1974-1978. בתקופה זו הוא עבד עם גב' (לימים ד"ר) פנינה מייזליש על הכנת מדריך לארכיונים במוסדות וארגונים דתיים בישראל שהחזיקו חומר על היהדות הדתית בשואה. תוצאות המחקר שלהם פורסמו על ידי המכון לחקר השואה בשנת 1986 תחת הכותרת **היהדות הדתית בשואה 1939-1945: מדריך לארכיונים של מוסדות וארגונים דתיים בישראל**, רמת גן: המכון לחקר השואה, 1986.

ד"ר מלי אייזנברג

ד"ר מלי אייזנברג היא היסטוריונית העוסקת בזיכרון השואה באוניברסיטת בר-אילן ובמכללות להוראה. היא כתבה את עבודת הדוקטור שלה בנושא "מחוויה אישית למפעל חיים: השואה כמוטיב מכונן בדרכו הפרטית והציבורית של משה פראגר - דמות מפתח חרדית ביישוב ובישראל", במחלקה לתולדות ישראל בבר-אילן בהדרכת פרופ' דן מכמן ופרופ' קימי קפלן. בין השנים 2012-2018 שימשה כחוקרת ועוזרת מחקר של פרופ' דן מכמן במכון לחקר השואה, באוניברסיטת בר-אילן. היום היא מכהנת גם כראש המסלול להכשרת מורים בהיסטוריה בבית ספר לחינוך באוניברסיטת בר-אילן, וכמנהלת אקדמית וסגנית מנהלת בית-הספר המרכזי להוראת השואה, במכון משואה – המכון הבינלאומי להוראת השואה.

ספרה מחוויה אישית למפעל חיים: השואה כמוטיב מכונן בדרכו הפרטית והציבורית של משה פראגר - דמות מפתח חרדית ביישוב ובישראל, עתיד לראות אור בהוצאת מכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות. בין פרסומיה: עד, מזעיק, מתעד ומנציח – ר' משה פראגר והשואה, 1940-1984, סדרת תשתית למחקר (15), המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר, רמת-גן תשס"ו; "בין מילא 14 למילא 18: מחתרת חסידית כהיסטוריוגרפיה שכנגד", בשביל הזיכרון - סדרה חדשה, 20 (תשע"ה), עמ' 24-31; "הגיוינט והחינוך האורתודוקסי בוויילנה בראשית מלחמת העולם השנייה – מפלט זמני", בשביל הזיכרון – סדרה חדשה, 24 (תשע"ו), עמ' 41-47. היא גם פרסמה פרסומים פופולאריים, ראיונות וכתבות בעיתונות היומית. ד"ר אייזנברג ממשיכה את המחקר שלה במסגרת תכנית "עמיתי שפיגל" של המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר באוניברסיטת בר-אילן.

מנחם יעקב אלדר

מנחם יעקב אלדר נולד באסן שבגרמניה ב-1912 להוריו רבקה ובנימין אנגלרד. ובצעירותו הצטרף לבח"ד, ברית חלוצים דתיים. היה חבר בהכשרת רודגס שבגרנינגסהוף (בגרמניה) ועלה ארצה בשנת 1933. בארץ נישא למרים (לבית שיפר). בני הזוג התגוררו בחיפה, ובשנת 1936 עברו לכפר הרא"ה. היה איש הפועל המזרחי והסוכנות היהודית, עבד בעליית הנוער ויצא עם אשתו לשליחויות בחו"ל שם עסק בענייני עליית הנוער ואחריות הדדית. עם צאתו לגמלאות החל את לימודיו באוניברסיטת בר-אילן, ובשנת 1975 החל לעבוד במכון לחקר יהדות הגולה, שם החליף את יהודה לינדפלד כמנהל הספרייה. בשנת 1981 סיים את התואר השני במחלקה לתולדות ישראל באוניברסיטת בר-אילן. במכון היה גם אחראי לאוסף אגרות של הרב שאול ויינגורט משוויץ שעסק בפעילות הצלה בתקופת השואה. מנחם אלדר נפטר ביי"א באדר ב' תשמ"ו, 22.3.86. הותיר אחריו אישה, ילדים, ונכדים.

ד"ר חוה אשכולי

ד"ר חוה אשכולי נולדה בתל-אביב בשנת 1944 להורים יוצאי פולין, שאיבדו את משפחותיהם בשואה. למדה היסטוריה ופסיכולוגיה באוניברסיטת בר-אילן. לימדה היסטוריה בבתי-ספר תיכוניים. את עבודת המ"א כתבה על "עמדת המנהיגות היהודית בא"י להצלת יהודי אירופה", ואת עבודת הדוקטור על מפא"י בשנות המלחמה הראשונות פרסמה כספר בהוצאת יד יצחק בן-צבי בשם "אלם: מפא"י לנוכח השואה 1939-1942". הספר עורר פולמוס ממושך בעיתונות.

ד"ר אשכולי לימדה במחלקה לתולדות ישראל ובלמודי יסוד ביהדות באוניברסיטת בר-אילן ושימשה כמרצה בכירה במכללת לוינסקי לחינוך. בשנת 1987 היא החלה לעבוד במכון לחקר השואה באוניברסיטת בר-אילן כחוקרת בכירה, שם חקרה את הציונות הדתית לנוכח השואה. המחקר לובן גם במסגרת המכון הבינלאומי לחקר השואה של יד ושם, שם שהתה כעמית מחקר. תוצאותיו ראו אור בהוצאת יד ושם בספר בשם "בין הצלה לגאולה: הציונות הדתית בא"י לנוכח השואה", וזכה בפרס עמינח של הציונות הדתית.

במסגרת העבודה במכון לחקר השואה ערכה קובץ מקורות מקיף על הציונות הדתית בשם "ערבות יהודית במבחן: הציונות הדתית בא"י לנוכח השואה" בהוצאת אוניברסיטת בר-אילן. כמו כן ערכה חוברת בשם "שיקום הציונות הדתית בקרב 'שארית הפליטה' באירופה לאחר השואה" בהוצאת המכון. עד כה פרסמה ד"ר אשכולי כ-40 מאמרים בנושא השואה והופיעה בכנסים רבים בנושא. כמו כן היא החלה במחקר בנושא הפתרונות הטריטוריאליים למצוקת יהודי אירופה לנוכח האיום הנאצי, אותו היא ממשיכה במסגרת תכנית "עמיתי שפיגל" של המכון אליה הצטרפה בשנת 2018.

ד"ר יהודה בן-אבנר

ד"ר יהודה בן-אבנר נולד בברסלאו שבגרמניה בשנת 1922. בשנת 1938 הוא עלה ארצה והשלים את לימודיו בסמינר למורים דתיים בירושלים. לאחר המלחמה הוא החליף את שם משפחתו מ"מארקט" ל"בן-אבנר" לזכר אביו שנספה באושוויץ.

במשך שנים שימש ד"ר בן-אבנר מורה ולאחר מכן מנהל במערכת החינוך הדתי. הוא השלים תואר ראשון, שני ושלישי בתולדות עם ישראל. הוא גם שימש נציג בוועדה הישראלית-גרמנית לבדיקת ספרי הלימוד בגרמניה בכל הקשור בנושאים יהודיים. עם פרישתו ממערכת החינוך פנה ד"ר בן-אבנר למחקר במכון לחקר יהדות הגולה (לימים: המכון לחקר תפוצות ישראל בזמן החדש) ומשנת 1975 חקר את תולדות יהודי גרמניה ובייחוד היהדות האורתודוקסית בגרמניה לפני תקופת השואה.

ד"ר בן אבנר פרסם מאמרים וספרים בנושא היהדות האורתודוקסית בגרמניה, ובין היתר את הספר *Vom orthodoxen Judentum in Deutschland zwischen zwei Weltkreigen* (Hildesheim: G. Olms Verl, 1987)

במשך שנים רבות לימד ד"ר בן-אבנר גם באוניברסיטה הפתוחה שם שימש מרצה ומרכז הוראה בקורסים על הציונות ותולדות עם ישראל בעת החדשה.

ד"ר בן-אבנר היה נשוי (בשנית) לצביה. הוא נפטר בכ"ה באייר תש"ס, 30.5.2000, בגיל 78. הותיר אחריו ילדים, נכדים, ונינים.

ציפורה ברמן

ציפורה (ציפי) ברמן (לבית בראונשטיין) הייתה מזכירת המכון לחקר השואה והמכון לחקר יהדות הגולה (במשך: המכון לחקר תפוצות ישראל בזמן החדש) ולאחר מכן הרכזת המנהלית של המכונים בין השנים 1985-2004. ציפורה ברמן למדה בסמינר לוסטיג שברמת גן והגיעה למכון עם מיומנויות רבות והכשרה לניהול משרד. במשך שנים היא הייתה עמוד התווך של המכון וקישרה בין כל חלקיו – האחראי האקדמי, עמיתי המחקר במכון, החוקרים שבאו לעשות שימוש בספריית המכון, ועובדי הספרייה. זכורה לרבים קבלת הפנים הלבבית שקבלו ממנה בכל פעם שהגיעו למכון, השעות הרבות שהשקיעה בבדיקת כל פרט של כל אחד מאירועי המכון בכדי שיצלח, והאווירה הנעימה ששררה תמיד במשרד המכון, הודות לאישיותה המיוחדת.

בשנת 2004 החלה הרבנית ברמן לעבוד בוועדה לתואר שני באוניברסיטת בר-אילן והיום היא עובדת בבית הספר ללימודים מתקדמים. ציפורה ברמן נשואה לרב שלמה אהרן ברמן, והיא אם לילדים וסבתא לנכדים רבים.

רות ברקלי

רות ברקלי (לבית דוריןברג) נולדה בגרמניה בשנת 1925. יחד עם הוריה היא הגיעה לבריטניה לפני פרוץ המלחמה. בשנת 1947 היא עלתה ארצה. היא ייסדה את הספרייה הראשונה בנווה מונסון ולאחר שפרשה לגמלאות, בשנת 1987 החלה לעבוד במכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר כמנהלת הספרייה. היא פרשה מעבודתה בספריית המכון בשנת 2000.

רות הייתה נשואה לזאב ברקלי ואימא לתמר (נחום) ולאריאל. היא נפטרה בכ"ח באדר א', תשע"ו, 8.3.2016 בגיל 90. הותירה אחריה בן, בת, נכדים ונינים.

אסתר דרנגר

גב' אסתר דרנגר נולדה בתל אביב בשנת 1949. היא הגיעה למכון לחקר השואה בשנת 1987 והחלה לשמש עוזרת למנהלת הספרייה הגב' רות ברקלי. בשנת 2000 סיימה הגב' ברקלי את עבודתה במכון ומאז ועד לפרישתה בשנת 2017, ניהלה אסתר דרנגר את ספריית המכון לחקר השואה.

אסתר דרנגר נשואה לשלום, והיא אם לילדים וסבתא לנכדים רבים.

לאה הנמן

לאה הנמן נולדה בשנת 1930 בעיירה טריסה שבגרמניה, להוריה צילה וצבי אדלר. בגיל שלוש עלתה ארצה עם הוריה ואחיה הגדול אלפרד. היא גדלה בתל אביב, למדה בבית ספר מזרחי, והייתה פעילה בתנועת הנוער "עזרא".

בגיל תיכון עברה לירושלים כדי ללמוד בסמינר למורות מזרחי (אפרתה). בגיל 17 התגייסה להגנה ולחמה בקרבות על הדרך לירושלים. בקרב סביב הקסטל היא נפצעה ברגלה ואושפזה לתקופה ממושכת בבית החולים הדסה. לאחר השיקום היא פנתה ללמוד היסטוריה וגיאוגרפיה באוניברסיטה העברית. באוניברסיטה היא פגשה את גדעון הנמן והם נישאו בשנת תשי"ג.

אחר סיום לימודיהם לתואר ראשון הם החליטו לצאת לשליחות חינוכית באוראן ובטנג'יר שבצפון אפריקה. עם חזרתם ארצה הם התיישבו בבת ים. שם נולדו ילדיהם רחל, אביגדור, ואפרת. בשנת תשכ"ה הם עברו לבני ברק ושם נולד בנם אלחנן. בשנת תשל"ה נפטר באופן פתאומי בעלה ד"ר גדעון הנמן ז"ל שהיה מרצה ללשון באוניברסיטאות תל אביב ובר-אילן.

זמן קצר אחר כך היא החלה לעבוד במכון לחקר יהדות הגולה. בתחילה עבדה בתחום המחקר ולאחר מכן ריכזה את פעילות מזכירות המכון. עם הקמת המכון לחקר השואה בשנת 1981 היא נטלה על עצמה את ריכוז המזכירות המשותפת של שני המכוני, ופעלה לצדם של פרופ' יוסף ולק, ופרופ' נתנאל קצבורג, ראשי המכון, פרופ' מרדכי ברויאר, הממונה על הקתדרה ע"ש הרב ש"ר הירש שפעלה במשותף עם המכון לחקר יהדות הגולה, וד"ר (לימים פרופ') דן מכמן, מרכז המכון. לאה הנמן נפטרה בז' במרחשון תשמ"ה, ה' 2.11.84. היא הותירה אחריה ילדים ונכדים.

ד"ר פנינה מייזליש

ד"ר פנינה מייזליש נולדה בירושלים בשנת 1936 להורים אשר באו ממשפחות חסידיות באזור קרקוב, פולין, הצטרפו לתנועה הציונית דתית, ועלו ארצה בתרצ"ד 1934. למדה ספרות עברית ותולדות ישראל, תחילה באוניברסיטה העברית ואחר כך באוניברסיטת בר אילן, שם כתבה את הדוקטורט שלה אצל פרופ' יהודה פרידלנדר. משנת 1974 עבדה ד"ר מייזליש במכון לחקר הציונות הדתית ובמכון לחקר יהדות הגולה (המכון לחקר תפוצות ישראל בזמן החדש), והתמחתה במגוון נושאים הקשורים לחקר יהדות פולין ובייחוד לנושא הרבנים בפולין בתקופת השואה. בשנת תש"ן 1990, זכתה בפרס שר החינוך ליוצרים בתרבות יהודית. בשנת 2003 היא סיימה את עבודתה במכון.

ד"ר מייזליש פרסמה מאמרים וספרים על השואה. מספריה: (עורכת, יחד עם ד"ר מאיר ר' אדלשטיין) **היהדות הדתית בשואה, 1939-1945, מדריך לארכיונים של מוסדות וארגונים דתיים בישראל**, המכון לחקר השואה, אוניברסיטת בר אילן, תשמ"ו, 1986; **החיים הדתיים בשואה על פי ספרי זיכרון לקהילות**, תשתית למחקר 3, המכון לחקר השואה, רמת-גן, 1990; **גם יהודי גם פולני - יומנו של ויקטור חיות**, רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, 1998; **אלמוגים ושקדים - מקרקוב לירושלים**, אוטוביוגרפיה בהוצאה עצמית, 2006; **רבנים שנספו בשואה: ביוגרפיות של רבנים ואדמורי"ם מפולין ומשאר ארצות מזרח אירופה שנספו בשואה**, הוצאה עצמית, ירושלים, תשס"ו, 2006.

בעלה של ד"ר מייזליש, שלום, יליד קרקוב, איש בנק לאומי, נפטר בשנת 2002. לבני הזוג נולדו שלושה ילדים: תמר זהבה (גראואר), ד"ר יאיר משה מייזליש, והרב עודד עוזיאל מייזליש. ד"ר פנינה מייזליש נפטרה בכ"א בתמוז תשע"ב 11.7.2012.

דוד פרקש

דוד פרקש נולד בפרנקפורט בשנת 1909 להוריו יוסף ורבקה, שם גדל ולמד. הוא הכיר את חנה (לבית ברויאר) והשניים נישאו בנישואים אזרחיים בכדי לאפשר להם לעלות יחד. כך אכן עשו בשנת 1940, ומיד לאחר שהגיעו ארצה הם נישאו כדת משה וישראל. במשך רוב שנותיו עסק בחינוך ובניהול בתי ספר. עם פרישתו החל לעבוד במכון לחקר יהדות הגולה (המכון לחקר תפוצות ישראל בזמן החדש) בשנת 1978. היה אחראי במכון מטעם הקתדרה ע"ש הרב שמשון רפאל הירש, על עיבוד ומפתוח כתבי הרב הירש שבאוסף זנגר שהיה ברשות המכון. דוד פרקש סיים את עבודתו במכון לשנת 1988 והוא נפטר בל' שבט תשנ"ה 31.1.95. הוא הותיר אחריו ילדים, נכדים ונינים.

רבקה קנולר

רבקה קנולר נולדה בארה"ב בשנת 1933 ועלתה ארצה בשנת 1951. היא נישאה ליהודה קנולר, והזוג התגורר בקיבוץ בארות יצחק ולאחר מכן ברמת גן. הם היו בין המייסדים של היישוב אלקנה ומתגוררים שם מאז הקמתו. רבקה קנולר למדה במחלקה להיסטוריה כללית באוניברסיטת בר-אילן. בין השנים 1985-2003 היא עבדה כחוקרת במכון לחקר השואה ועסקה בתנועות נוער דתיות בזמן מלחמת העולם השנייה. הפרויקט העיקרי שלה היה התופעה של הכחשת השואה שקיבלה תנופה בתחילת שנות השבעים של המאה העשרים. היא איתרה מאמרים, פולמוסים ספרותיים וחומר בנושא בעיתונות היומית. הכינה קבצים של הפנים השונות של התופעה ויצרה מאגר מידע גדול שעמד לרשות חוקרים בספריית המכון לחקר השואה.

בשנת 2003 פרשה גב' קנולר מעבודתה במכון לחקר השואה והיא ממשיכה להתגורר באלקנה. בשנת 2018 נפטר בעלה יהודה. לגב' קנולר ארבעה ילדים, ונכדים ונינים רבים.

ד"ר יוסף קרניאל

ד"ר יוסף קרניאל נולד בוינה בשנת 1923 ועלה ארצה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. עסק בחינוך. עם היציאה לגמלאות הוא פנה למכון לחקר השואה, שם החל את עבודתו בשנת 1987. נושא המחקרים שבהם עסק במסגרת המכון היה תולדות היהדות האורתודוקסית באוסטריה בין שתי מלחמות העולם. ד"ר קרניאל פרש מהמכון בשנת 1991 לאחר שחלה, והוא נפטר בשנת 1994.